ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

អាជ្ញាយុកាល
នៃ
ការរំលត់សិទ្ធិ
លើបំណុល

រៀបចំដោយ៖

ក្រុមការងារគណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ចែករំលែកដោយ៖ មេធាវីតម្រាច្បាប់
www.legalcodelawfirm.com
www.facebook.com/legalcodelawfirm
App Store & Play Store : LEGAL CODE LIBRARY (បណ្ណាល័យតម្រាច្បាប់)

អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល

សេចក្តីផ្តើម

ទស្សនៈជាមូលដ្ឋាននៃអាជ្ញាយុកាលក្នុងទំនាក់ទំនងនៃសិទ្ធិ ឬចំណាងគតិយុត្តិផ្សេងៗគឺជាបញ្ហាចម្បងមួយដែលទាមទារឲ្យអ្នកច្បាប់ធ្វើការសិក្សាស៊ីជម្រៅ ដើម្បីយល់ច្បាស់អំពីគោលគំនិតក៏ដូចជាអត្ថប្រយោជន៍ដែលនាំឲ្យមានការបង្កើតអាជ្ញាយុកាលនេះឡើង។ ដោយហេតុថាក្នុងទំនាក់ទំនងគតិយុត្តិដែលឈានដល់ការបង្កើតឲ្យមានទំនាក់ទំនងនៃសិទ្ធិអាជ្ញាយុកាលតែងតែជាបញ្ហាប្រឈមមួយ ដែលមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញ ដូច្នេះក្រុមការងារគណៈមេធាវីមានគោលបំណងចម្បងក្នុងការលើកឡើងអំពីប្រធានបទនេះ ដើម្បីយកមកសិក្សាលម្អិតក្នុងក្របខណ្ឌនៃទ្រឹស្តីផង និងការអនុវត្តជាក់ស្តែងផងដែលបានជួបប្រទះទាក់ទងនឹងបញ្ហានៃអាជ្ញាយុកាលនេះ។ ដើម្បីភាពងាយស្រួលក្នុងការសិក្សាស្វែងយល់ប្រធានបទនេះនឹងធ្វើការបង្ហាញទៅតាមលំដាប់លំដោយនៃបញ្ហា ស្តីអំពីអាជ្ញាយុកាលនៃសិទ្ធិលើបំណុលដែលមានបង្ហាញក្នុងចំណុចដូចខាងក្រោមនេះ៖

(១)អត្ថន័យនៃអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល

(២)ការផ្អាកអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល

(៣) ការបង្អង់អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល

(៤) ការបោះបង់អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលនិង

(៥) អានុភាពនៃអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល

តាមរយៈក្រមរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

១. អត្ថន័យនៃអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល

- អត្ថន័យ៖

អាជ្ញាយុកាលគឺជាប្រព័ន្ធដែលផ្តល់ការការពារនូវស្ថេរភាពតាមផ្លូវច្បាប់ចំពោះស្ថានភាពពិតជាក់ស្តែងដែលបានបន្តរយៈពេលយូរ នាំអោយម្ចាស់សិទ្ធិដែលមិនបានអនុវត្តសិទ្ធិរយៈពេលយូរនឹងត្រូវបាត់បង់សិទ្ធិ។

ផ្អែកតាមខ្លឹមសារនៃមាត្រា៤៨០នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលសំដៅលើការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលដោយផ្អែកលើករណីដែលម្ចាស់បំណុលមិនអនុវត្តសិទ្ធិក្នុងកំឡុងពេលដែលត្រូវបានកំណត់ មានន័យថា ការសម្រេចនូវអាជ្ញាយុកាលនាំអោយសិទ្ធិលើបំណុលផ្ទាល់តែម្តងដែលត្រូវរលត់ មិនមែនគ្រាន់តែជាការរលត់សិទ្ធិប្តឹងទាមទារតាមផ្លូវតុលាការនោះទេ។

- **គោលបំណង៖**

គោលបំណង ដែលនាំអោយមានការកំណត់ពីអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលនេះឡើងក្នុងច្បាប់គឺដើម្បីគ្រប់គ្រងអោយមានស្ថេរភាពនិងការថែរក្សានូវសណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម ដោយកំណត់នូវពេលវេលាជាក់លាក់មួយ និងមិនអនុញ្ញាតអោយទុកជម្លោះចោលក្នុងរយៈពេលមិនកំណត់ ដោយជួយជម្រុញអោយម្ចាស់បំណុលប្រញាប់ប្រញាល់ក្នុងការដាក់ពាក្យបណ្តឹង និងអាចបង្កនូវភាពងាយស្រួលដល់តុលាការក្នុងការទទួលបាននូវភស្តុតាងដែលនៅល្អ ងាយពិនិត្យ ព្រមទាំងសាក្សីដែលមាននៅមានការចងចាំល្អដូចនេះ ប្រសិនបើម្ចាស់បំណុលមិនបានការពារសិទ្ធិរបស់ខ្លួនទេនោះ គឺបានន័យថាម្ចាស់បំណុលមិនគួរទទួលបានសិទ្ធិនេះតទៀតឡើយ។

ម្យ៉ាងវិញទៀត វិធាននៃអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល ក៏មានគោលបំណងក្នុងការការពារដល់កូនបំណុលតាមរយៈការរិតត្បិតសិទ្ធិរបស់ម្ចាស់បំណុលអោយមានប្រសិទ្ធិភាពត្រឹមតែកាលកំណត់ជាក់លាក់មួយតែប៉ុណ្ណោះ ប្រសិនបើកូនបំណុលអាចត្រូវបានគេប្តឹងដោយពុំមានកាលកំណត់នោះ មានន័យថា កូនបំណុលនឹងពុំទទួលបាននូវភាពយុត្តិធម៌ឡើយ ព្រោះថាការកំណត់នូវអំឡុងពេលអាជ្ញាយុកាលនេះ ត្រូវពឹងផ្អែកលើកត្តាបីសំខាន់គឺ៖ ភាពយុត្តិធម៌ ភាពច្បាស់លាស់ និងគោលនយោបាយសាធារណៈ។

តាមរយៈក្រមរដ្ឋប្បវេណីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានធ្វើការបែងចែកអាជ្ញាយុកាលជាពីរប្រភេទគឺអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល(មាត្រា៤៨០) និងអាជ្ញាយុកាលនៃលទ្ធកម្មនៃកម្មសិទ្ធិ(មាត្រា១៦២)។ ប៉ុន្តែ នៅក្នុងក្របខណ្ឌនៃការធ្វើបទបង្ហាញនេះ នាងខ្ញុំនឹងលើកយកតែបញ្ហាស្តីអំពីអាជ្ញាយុកាលនៃការរលត់សិទ្ធិលើបំណុលមកធ្វើការបកស្រាយ និងពិចារណាតែប៉ុណ្ណោះ។

១.១. លក្ខខណ្ឌនៃអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល

លក្ខខណ្ឌនៃអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលរួមមាន៖

- ករណីដែលម្ចាស់បំណុលមិនអនុវត្តសិទ្ធិលើបំណុលក្នុងកំឡុងពេលដែលត្រូវបានកំណត់ (មាត្រា៤៨០) មានន័យថា ប្រសិនបើពេលកំណត់ត្រូវបានកន្លងផុតហើយម្ចាស់បំណុលបាន

ព្រងើយកន្តើយក្នុងការអនុវត្តសិទ្ធិរបស់ខ្លួន នាំអោយម្ចាស់បំណុលនឹងត្រូវបាត់បង់សិទ្ធិ ឬ ផ្តោះសិទ្ធិនោះ។

<u>ឧទាហរណ៍</u>៖ ក្នុងកិច្ចសន្យាខ្ចីបរិភោគ(ក) បានខ្ចីប្រាក់ពី(ខ) ចំនួន១០,០០០ដុល្លាអាមេរិក ដែលមានកំណត់រយៈពេលសង១ឆ្នាំ។ ចំពោះករណីនេះ បើពេលកំណត់ត្រូវសងបានមកដល់ (ខ) ពុំបានអនុវត្តសិទ្ធិរបស់ខ្លួនក្នុងការទាមទារប្រាក់ពី(ក) ហើយរយៈពេល៥ឆ្នាំក៏បានកន្លងផុតនោះ(ខ)នឹងបាត់បង់សិទ្ធិក្នុងការទាមទាររបស់ខ្លួន (មាត្រា៤៨២)។

- ករណីជនដែលមានផលប្រយោជន៍ត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ លើកឡើងនូវអាជ្ញាយុកាល (មាត្រា៤៨៦)។

<u>ឧទាហរណ៍</u>៖ នៅក្នុងបណ្តឹងទាមទាររបស់ភាគីនៃកិច្ចសន្យាប្រសិនបើនៅក្នុងការទាមទារភាគីពុំបានលើកឡើងអំពីអាជ្ញាយុកាលទេនោះតុលាការនឹងពុំធ្វើការពិចារណាលើបញ្ហាអាជ្ញាយុកាលនេះទេ។

គ. ការចាប់ផ្តើមគិតអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល

អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលត្រូវគិតចាប់ពីពេលដែលអាចអនុវត្តសិទ្ធិលើបំណុលនោះបាន (មាត្រា៤៨១)។ ពេលដែលអាចអនុវត្តសិទ្ធិលើបំណុលមានន័យថាពេលដែលលែងមានឧបសគ្គតាមផ្លូវច្បាប់ក្នុងការអនុវត្តសិទ្ធិលើបំណុលនោះ។ ម្ចាស់បំណុល អាចអនុវត្តសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួនបាន នៅពេលដែលលែងមានឧបសគ្គតាមផ្លូវច្បាប់នៅក្នុងការអនុវត្តសិទ្ធិ ពោលគឺឧបសគ្គតាមផ្លូវច្បាប់ ដែលហាមឃាត់មិនអោយម្ចាស់បំណុលអនុវត្តសិទ្ធិរបស់ខ្លួន។

<u>ឧទាហរណ៍</u>៖ នៅក្នុងកិច្ចសន្យាខ្ចីប្រាក់ ដែលមានថេរវេលាកំណត់អោយសងក្នុងរយៈពេលមួយឆ្នាំដូច្នោះប្រសិនបើរយៈពេលមួយឆ្នាំមិនទាន់បានកន្លងផុត ភាគីម្ខាងនៃកិច្ចសន្យាមិនអាចទាមទារអោយភាគីម្ខាងទៀតសងមុនពេលកំណត់បានឡើយ ដែលនេះបង្ហាញពីឧបសគ្គតាមផ្លូវច្បាប់នៅក្នុងការអនុវត្តសិទ្ធិ ពីព្រោះអាជ្ញាយុកាលប្រាំឆ្នាំមិនអាចគិតនៅក្នុងរយៈពេលនេះបានទេ។ ប៉ុន្តែនៅពេលដែលរយៈពេល មួយឆ្នាំកន្លងផុត នាំអោយលែងមានឧបសគ្គរាំងដល់ការអនុវត្តសិទ្ធិតាមផ្លូវច្បាប់តទៅទៀតហើយ។ជាទូទៅ អំឡុងពេលនៃអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល ចាប់ផ្តើមនៅថ្ងៃបន្ទាប់ពីថ្ងៃដែលឧបសគ្គតាមផ្លូវច្បាប់ លែងមានអត្ថិភាព (មាត្រា ៣៣៤ កថាខណ្ឌទី១)។

ក៏ប៉ុន្តែសូមកត់សម្គាល់ទៅលើភាពខុសគ្នារវាង <u>ពេលដែលសិទ្ធិលើបំណុលកើតឡើង</u> និង<u>ពេលដែលអាចអនុវត្តសិទ្ធិលើបំណុល</u> ដែលយើងអាចពិចារណាទៅលើស្ថានភាពបី ដូចខាងក្រោមៈ

- **ករណីកិច្ចសន្យាមានកំណត់ពេលសងពិតប្រាកដ**

ប្រសិនបើកិច្ចសន្យាមានកំណត់ពេលសងពិតប្រាកដ ដើម្បីអនុវត្តកាតព្វកិច្ចនោះម្ចាស់បំណុលមិនអាចទាមទារអោយកូនបំណុលអនុវត្តកាតព្វកិច្ចមុនពេលកំណត់បានឡើយ។ ហេតុដូច្នេះ អំឡុងពេលអាជ្ញាយុកាលត្រូវគិតចាប់ពីពេលដែលសិទ្ធិលើបំណុលអាចអនុវត្តបាន ។

<u>ឧទាហរណ៍</u>៖ (ក) បានបង្កើតកិច្ចសន្យាលក់ទិញនាឡិកាបុរាណជាមួយ (ខ) នៅថ្ងៃទី០១ខែមករាឆ្នាំ២០១៤។នៅក្នុងកិច្ចសន្យា (ក) និង (ខ) បានព្រមព្រៀងគ្នាថា(ក) ត្រូវប្រគល់នាឡិកាបុរាណទៅឲ្យ(ខ)នៅថ្ងៃបង្កើតកិច្ចសន្យាហើយ (ខ) ត្រូវបង់ប្រាក់ថ្លៃលក់ទិញ៤ខែក្រោយថ្ងៃបង្កើតកិច្ចសន្យាគឺនៅថ្ងៃទី០១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៤។

ដូច្នេះ (ក) មិនអាចទាមទារឲ្យ (ខ) បង់ប្រាក់ថ្លៃទិញនាឡិកានៅមុនថ្ងៃទី០១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៤ បានទេព្រោះរយៈពេល៤ខែជាឧបសគ្គតាមផ្លូវច្បាប់ ហើយអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលនឹងត្រូវចាប់ផ្តើមគិតពីថ្ងៃទី០២ ខែឧសភាឆ្នាំ២០១៤។

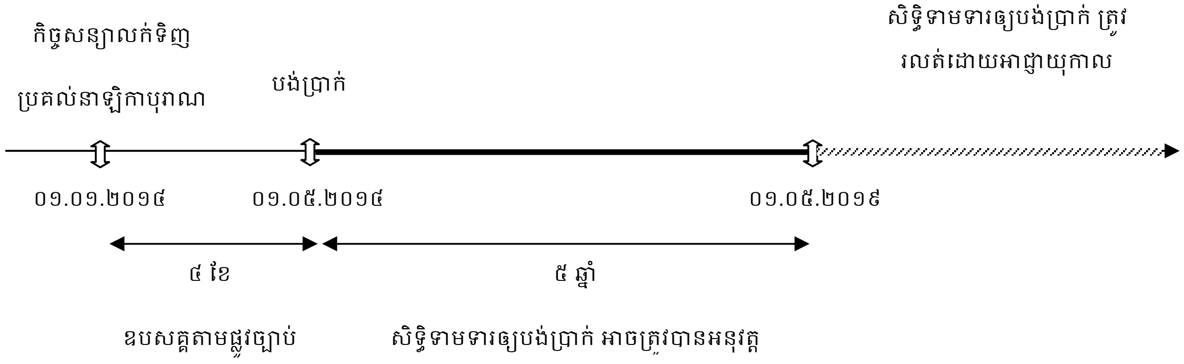

- **ករណីកិច្ចសន្យាកំណត់ពេលសងមិនពិតប្រាកដ**

ប្រសិនបើកិច្ចសន្យាលក់ទិញមានកំណត់ពេលសងមិនពិតប្រាកដក្នុងការអនុវត្តកាតព្វកិច្ចម្ចាស់បំណុលមិនអាចអនុវត្តសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួននៅមុនពេលកំណត់បានឡើយ។ ហេតុដូច្នេះ អំឡុងពេលអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលត្រូវគិតចាប់ពីពេល ដែលពេលកំណត់មិនប្រាកដនោះបានមកដល់។

<u>ឧទាហរណ៍</u>៖ (ក) បានធ្វើកិច្ចសន្យាលក់ទិញកាណូតជាមួយ (ខ) នៅថ្ងៃទី០១ខែមេសាឆ្នាំ២០១៤។ (ក) និង (ខ) បានព្រមព្រៀងគ្នាថា(ខ) ត្រូវប្រគល់កាណូតឲ្យ(ក)នៅថ្ងៃទី០២ខែមេសាឆ្នាំ២០១៤ហើយ(ក) ត្រូវបង់ប្រាក់ថ្លៃទិញកាណូតចំនួនពីរម៉ឺនដុល្លារអាមេរិកអោយ (ខ) នៅពេលទឹកទន្លេមេគង្គនៅមុខព្រះបរមរាជវាំងឡើងដល់កំពស់១០ម៉ែត្រកន្លះ។ ការកំណត់យកការណ៍ដែលទឹកទន្លេមេគង្គនៅមុខព្រះបរមរាជវាំងឡើងដល់កំពស់១០ម៉ែត្រកន្លះគឺជាការកំណត់ពេលវេលាមិនពិតប្រាកដហើយ (ខ) មិនអាចទាមទារឲ្យ (ក) ប្រគល់ប្រាក់នៅមុនពេលដែលទឹកទន្លេមេគង្គឡើងដល់កំពស់១០ម៉ែត្រកន្លះនោះទេ។អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលនឹងចាប់ផ្តើមគិត នៅថ្ងៃបន្ទាប់ពីទឹកទន្លេមេគង្គឡើងដល់កំពស់១០ម៉ែត្រកន្លះ។

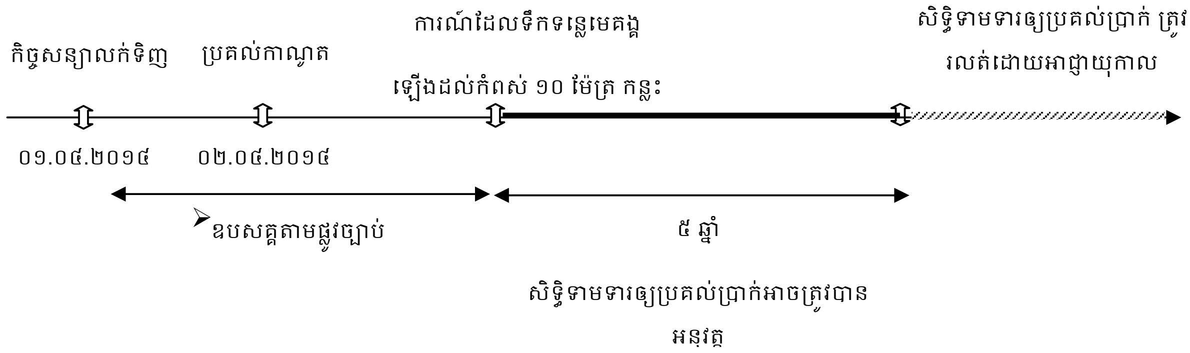

- **ករណីកិច្ចសន្យាគ្មានកំណត់ពេលសង**

ប្រសិនបើកិច្ចសន្យាគ្មានកំណត់ពេលសងនោះទេ ក្នុងករណីមួយចំនួន កាលកំណត់សងត្រូវបានកំណត់ដោយច្បាប់។ ឧទាហរណ៍៖ ពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចសន្យាជួល ម្ចាស់បំណុល (ភតិបតី) អាចទាមទារអោយកូនបណុល (ភតិកៈ) បង់ថ្លៃឈ្នួលនៅរៀងរាល់ចុងខែ ចំពោះការជួលចលនវត្ថុ និងផ្ទះ ឬអាគារ ហើយចំពោះដីធ្លី ត្រូវបង់នៅរៀងរាល់ចុងឆ្នាំ (មាត្រា៦១០ កថាខណ្ឌ២)។ អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលត្រូវចាប់ផ្តើមពីថ្ងៃបន្ទាប់នៃកាលកំណត់សងដែលកំណត់ដោយច្បាប់។

ក៏ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើកាលកំណត់សងមិនត្រូវបានកំណត់ដោយការព្រមព្រៀងរបស់គូភាគី ឬ ដោយច្បាប់ទេ នោះកាតព្វកិច្ចមិនមានកាលកំណត់សងទេ។ ក្នុងករណីនេះ ម្ចាស់បំណុលអាចទាមទារឲ្យអនុវត្តកាតព្វកិច្ចនៅពេលណាក៏បាន។ ឧទាហរណ៍៖ ទាក់ទងនឹងកិច្ចសន្យាលក់ទិញ អ្នកលក់អាចទាមទារឲ្យអ្នកទិញបង់ប្រាក់ភ្លាមៗ នៅពេលជូនដំណឹងអំពីការទាមទារ (ម.៥៥៥ កថាខណ្ឌ៣)។ ហេតុដូច្នេះ អំឡុងពេលអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលត្រូវគិតចាប់ពីពេលដែលសិទ្ធិលើបំណុលនោះកើតមានឡើង។

ដោយឡែកនៅក្នុងកិច្ចសន្យាខ្ចីបរិភោគ ម្ចាស់បំណុលត្រូវទុករយៈពេលសមរម្យបន្ទាប់ពីការជូនដំណឹងទៅកូនបំណុល ដូច្នេះអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលត្រូវចាប់ផ្តើមពីពេលដែលអំឡុងពេលសមរម្យបានកន្លងផុត។

<u>ឧទាហរណ៍</u> ៖ (ក) បានជួលរថយន្តពី (ខ) នៅថ្ងៃទី០១ខែមករាឆ្នាំ២០១៤ហើយ(ខ) ក៏បានប្រគល់រថយន្តអោយ (ក) នៅថ្ងៃដដែលនេះដែរ តែពុំបានកំណត់ថ្ងៃបង់ប្រាក់ឈ្នួលនោះទេ។ ក្នុងករណីនេះ(ខ) មានសិទ្ធិទាមទារ ឲ្យ (ក) បង់ប្រាក់ថ្លៃឈ្នួលមកខ្លួននៅចុងខែមករា ដោយផ្អែកលើ (មាត្រា៦១០)ហើយអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលត្រូវចាប់រាប់ពីថ្ងៃទី០១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៤។

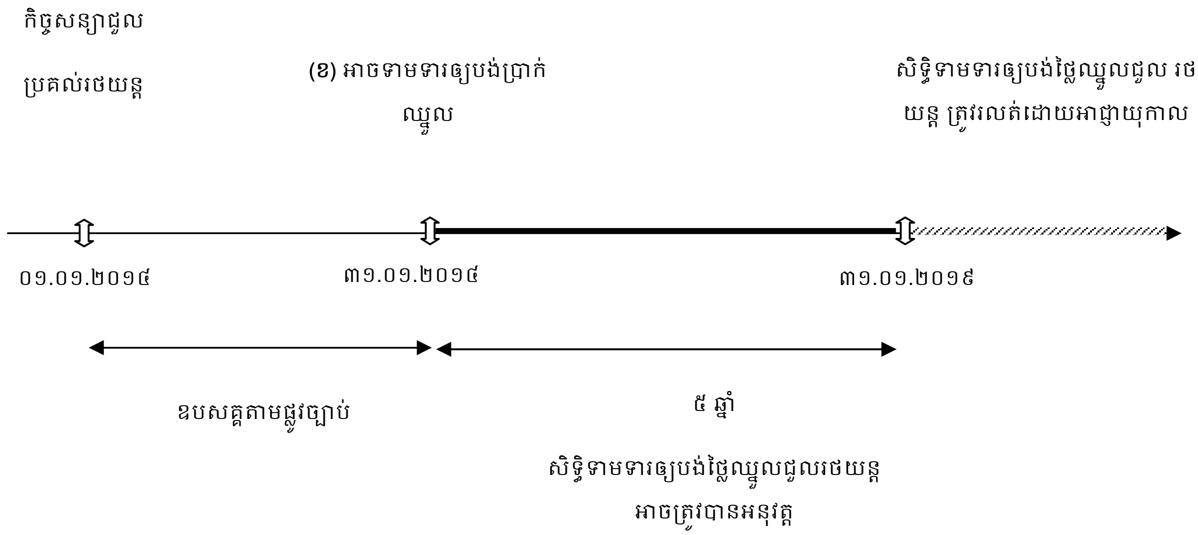

ខ. អំឡុងពេលនៃការចាប់ផ្តើមអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល

តាមរយៈមាត្រា ៤៨២ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ជាគោលការណ៍អំឡុងពេលអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលគឺមានរយៈពេល៥(ប្រាំ)ឆ្នាំ លើកលែងតែករណីដែលមានបទប្បញ្ញត្តិផ្សេងនៅក្នុងក្រមនេះ ឬច្បាប់ ឬបទដ្ឋានគតិយុត្តផ្សេងទៀតបានកំណត់។ ហេតុដូច្នេះចំណុចចាប់ផ្តើមនៃអំឡុងពេលអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល អាចប្រែប្រួលទៅតាមករណីនីមួយៗ។

ប៉ុន្តែតាមរយៈមាត្រា ៤៨៣ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី បានចែងថា ៖ ចំពោះសិទ្ធិលើបំណុលទាក់ទងនឹងថ្លៃទំនិញ ឬសេវាដែលផលិតករឬពាណិជ្ជករលក់ទៅឲ្យអ្នកដែលមិនមែនជាពាណិជ្ជករនោះអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលមានអំឡុងពេលខ្លីគឺ០២ (ពីរ) ឆ្នាំ។

សិទ្ធិលើបំណុល ដែលមានអំឡុងពេលអាជ្ញាយុកាលខ្លីនេះ គឺស្ថិតក្នុងប្រតិបត្តិការរបស់អ្នកប្រើប្រាស់ ដែលជាធម្មតាតែងតែមានការលំបាកក្នុងការថែរក្សាទុកនូវភស្តុតាងផ្សេងៗ។

ឧទាហរណ៍៖ (ក)បានទិញកុំព្យូទ័រមួយគ្រឿងនៅហាងរបស់(ខ)និងបានទទួលយកកុំព្យូទ័រនៅថ្ងៃទី០១ខែមករាឆ្នាំ២០១៤តែ(ក) ពុំមានប្រាក់គ្រប់គ្រាន់ឲ្យ(ខ)ដូច្នេះ(ក) និង (ខ) ក៏បានព្រមព្រៀងគ្នាលើកាលកំណត់សងប្រាក់ថ្លៃលក់កុំព្យូទ័រដែលនៅខ្វះក្នុងរយៈពេល០៣ខែទៀតគឺថ្ងៃទី០១ខែមេសាឆ្នាំ២០១៤ តែ(ក)នៅតែមិនបានបង់ប្រាក់ថ្លៃលក់កុំព្យូទ័រគ្រប់ចំនួនជូន (ខ)នោះទេ។ ក្នុងករណីនេះ សិទ្ធិលើបំណុលនេះនឹងត្រូវរលត់ ប្រសិនបើអំឡុងពេល២ឆ្នាំបានកន្លងផុត គិតចាប់ពីពេលដែលកាលកំណត់សងបានកន្លងហួស គឺនៅថ្ងៃទី០២ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៥។

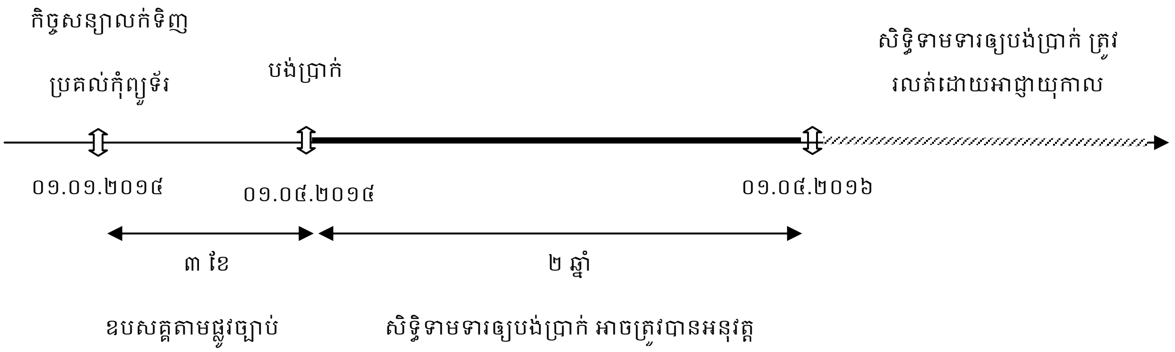

ដោយឡែក តាមរយៈមាត្រា៤៨៤-១ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី បានចែងថា៖ចំពោះសិទ្ធិលើបំណុលដែលចូលជាស្ថាពរដោយសាលក្រមឬសាលដីកាស្ថាពរការដោះស្រាយតាមផ្លូវតុលាការឬដោយវិធីផ្សេងដែលមានអានុភាពដូចគ្នានឹងសាលក្រមស្ថាពរ ទោះបីជាមានបញ្ញត្តិដែលកំណត់កំឡុងពេលនៃអាជ្ញាយុកាលតិចជាង០៥ឆ្នាំក៏ដោយ ក៏អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលនោះត្រូវមានអំឡុងពេល០៥(ប្រាំ) ឆ្នាំ គិតចាប់ពីពេលដែលសិទ្ធិលើបំណុលនោះចូលជាស្ថាពរដែរ។

ឧទាហរណ៍៖ ប្រសិនបើសាលក្រមសម្រាប់ការអនុវត្តសិទ្ធិលើបំណុលដែលមានអាជ្ញាយុកាលរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល ២ឆ្នាំបានចូលជាស្ថាពរនៅថ្ងៃទី២៦-០៦-២០១៤អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលនោះត្រូវចាប់ផ្តើមពីថ្ងៃទី២៧-០៦-២០១៤និងសម្រេចនៅពេលបញ្ចប់ថ្ងៃទី២៦-០៦-២០១៩។ “វិធី

ផ្សេងដែលមានអានុភាពដូចគ្នានឹងសាលក្រមស្ថាពរ” រួមបញ្ចូលទាំងកំណត់ហេតុលះបង់ ឬទទួលស្គាល់ (មាត្រា២២២ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី) និងដីកាសម្រេចដាស់តឿនដែលចូលជាស្ថាពរ (មាត្រា ៣៣៣ក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។

<u>ឧទាហរណ៍</u>៖ (ក)បានទិញកុំព្យូទ័រមួយគ្រឿងនៅហាងរបស់(ខ) នៅថ្ងៃទី០១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៤ ដោយ (ក) និង (ខ) បានព្រមព្រៀងគ្នាលើកាលកំណត់សងថ្លៃកុំព្យូទ័រនៅថ្ងៃទី០១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៤។ ប៉ុន្តែ (ក) មិនបានសងថ្លៃកុំព្យូទ័រមកអោយ (ខ) តាមកាលកំណត់ដែលបានព្រមព្រៀងនោះទេ ដូចនេះ (ខ) ក៏បានដាក់ពាក្យបណ្តឹងទាមទារប្រាក់ពី (ក) នៅថ្ងៃទី២០ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៤(ស្ថិតក្នុងអំឡុងពេលនៃអាជ្ញាយុកាល០២ឆ្នាំ) ហើយសាលក្រមដែលបង្គាប់អោយ (ក) សងប្រាក់ទៅ (ខ) បានចូលជាស្ថាពរនៅថ្ងៃទី០១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៥។ តាមរយៈឧទាហរណ៍ខាងលើ សិទ្ធិលើបំណុលរបស់ (ខ) គឺជាសិទ្ធិលើបំណុលស្ថាពរ តាមស្មារតីនៃមាត្រា៤៨៤ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី។ ដូច្នេះ សិទ្ធិលើបំណុលនេះ ត្រូវផុតអាជ្ញាយុកាលក្នុងអំឡុងពេល០៥ឆ្នាំ ដោយគិតចាប់ពីថ្ងៃទី០២ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៥។

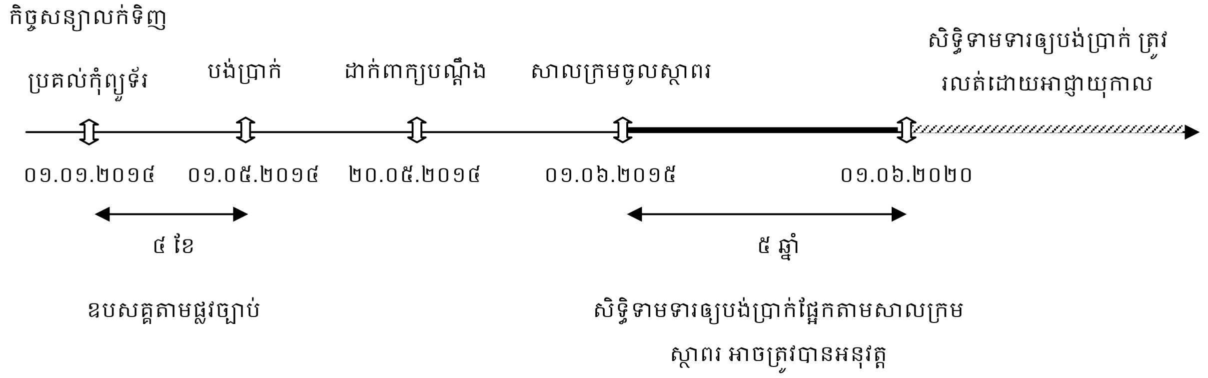

ផ្ទុយមកវិញបើនៅពេលដែលលិខិតទាំងនោះចូលជាស្ថាពរមុនពេលកំណត់ត្រូវអនុវត្តមិនទាន់មកដល់ នោះរយៈពេលនៃអាជ្ញាយុកាលគឺមានរយៈពេល០៥ឆ្នាំឬ០២ឆ្នាំគិតចាប់ពីពេលកំណត់ត្រូវអនុវត្តកាតព្វកិច្ចបានមកដល់ (មាត្រា៤៨៤)។

ឧទាហរណ៍៖ សាលក្រមដែលបញ្ជាក់ពីអត្ថិភាពនៃសិទ្ធិលើបំណុលដែលមានអាជ្ញាយុកាល ២ឆ្នាំ បានចូលជាស្ថាពរប៉ុន្តែសិទ្ធិលើបំណុលដែលបានបញ្ជាក់មិនទាន់ដល់កាលកំណត់សងទេនោះអំឡុងពេលនៃអាជ្ញាយុកាលនៃសិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានបញ្ជាក់គឺនៅតែ ២ឆ្នាំដដែលហើយត្រូវចាប់ផ្តើមនៅពេលដែលសិទ្ធិលើបំណុលនោះដល់កាលកំណត់សង។

ក្រៅពីនេះទៀត គឺមានបទបញ្ញត្តិពិសេសផ្សេងទៀតជាច្រើន ដែលមានចែងនៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី ក៏ដូចជាច្បាប់ផ្សេងៗទៀត ដែលកំណត់អំពីអំឡុងពេលអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលខុសប្លែកពីបទបញ្ញត្តិខាងលើ។ តាមរយៈស្មារតីនៃមាត្រា៧៦៥ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណីបានកំណត់ថាសិទ្ធិទាមទារសំណងនៃការខូចខាតដោយអំពើអនីត្យានុកូល ត្រូវរលត់ដោយអាជ្ញាយុកាល បើអំឡុងពេល ៣ ឆ្នាំបានកន្លងហួស បន្ទាប់ពីពេលដែលជនរងគ្រោះ ឬអ្នកតំណាងស្របច្បាប់បានកំណត់របស់ជនរងគ្រោះនោះ បានដឹងថាអាចទាមទារសំណងនៃការខូចខាតចំពោះអ្នកប្រព្រឹត្តអំពើបំពាន ឬបើអំឡុងពេល ១០ឆ្នាំបានកន្លងហួស បន្ទាប់ពីពេលដែលអំពើអនីត្យានុកូលបានប្រព្រឹត្តឡើង។

១.២. ភាពចាំបាច់និងបុគ្គលដែលអាចលើកឡើងនូវអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល

➢ តើមានជនណាខ្លះដែលត្រូវបានចាត់ទុកថាជនដែលមានផលប្រយោជន៍ត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ?

តុលាការអាចសម្រេចអំពីអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលបានប្រសិនបើបុគ្គលដែលមានផលប្រយោជន៍ត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ និងបុគ្គលដទៃទៀតមានដូចជា ៖ កូនបំណុល កូនបំណុលដោយសាមគ្គី អ្នកធានា អ្នកធានាដោយវត្ថុ និងតតិយជនដែលបានធ្វើលទ្ធកម្ម (មាត្រា៧៦៦) បានលើកឡើងពីអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលនៅក្នុងការទាមទាររបស់ខ្លួន បើមិនដូច្នេះទេតុលាការមិនអាចលើកឡើងពីអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលបានឡើយ ដើម្បីចៀសវាងដល់ការបំពាន "គោលការណ៍ស្វ័យភាពនៃបុគ្គលឯកជន"(មាត្រា៤៨៦-១)។

២. ការផ្អាកអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល

២.១. គោលគំនិត

ការផ្អាកអាជ្ញាយុកាលគឺជាការបញ្ឈប់ដំណើរការនៃអាជ្ញាយុកាលក្នុងករណីមានហេតុនៃការផ្អាក។ នៅពេលដែលសិទ្ធិលើបំណុលត្រូវបានអនុវត្តឬនៅពេលដែលអត្ថិភាពនៃសិទ្ធិលើបំណុលត្រូវបានបញ្ជាក់ក្នុងពេលដែលអំឡុងពេលនៃអាជ្ញាយុកាលកំពុងដំណើរការ ដូចនេះ អំឡុងពេលនៃអាជ្ញាយុកាលត្រូវចាប់ផ្តើមដំណើរការសាជាថ្មីដោយរាប់ឡើងវិញចាប់ពីសូន្យនេះហៅថា "ការផ្អាកនៃអាជ្ញាយុកាល" (មាត្រា ៤៩៤) ។

ហេតុនៃការផ្អាកអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិមាន៖

- ការទាមទារតាមផ្លូវតុលាការក្នុងការចូលរួមនីតិវិធីធនក្ស័យឬការអនុវត្តសិទ្ធិលើបំណុលដែលមានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែល។ អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល ត្រូវបានផ្អាកនៅពេលដែលបានដាក់ពាក្យបណ្តឹង ឬ នៅពេលដែលបានដាក់នូវឯកសារបន្ថែម ឬផ្លាស់ប្តូរកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹង ទៅតុលាការ ឬ

បណ្ដឹងទាមទារបញ្ជាក់ក្នុងដំណើរការពាក់កណ្ដាលទី (មាត្រា៨៧នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។ "នៅពេលបានដាក់ពាក្យបណ្ដឹង" គឺជាពេលដែលដើមចោទដាក់ពាក្យបណ្ដឹងទៅតុលាការ (មាត្រា៧៥ កថាខណ្ឌទី១ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី) ឬដាក់បណ្ដឹងតប (មាត្រា៨៦ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី) ឬ អាចដាក់ពាក្យសុំចូលរួមអន្តរាគមន៍ជាសហបណ្ដឹង (មាត្រា៨៩ កថាខណ្ឌទី៣ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។ អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលនឹងចាប់ផ្ដើមគិតសារជាថ្មីនៅពេលដែលសាលក្រម ឬសាលដីកាចូលជាស្ថាពរ (មាត្រា ៤៩៥)។

<u>ឧទាហរណ៍</u>៖ (ក) បានបង្កើតកិច្ចសន្យាលក់ទិញនាឡិកាបុរាណជាមួយ (ខ) នៅថ្ងៃទី០១ខែមករា ឆ្នាំ២០១៤។ នៅក្នុងកិច្ចសន្យា (ក)និង (ខ) បានព្រមព្រៀងគ្នាថា (ក) ត្រូវប្រគល់នាឡិកាបុរាណទៅឲ្យ (ខ) នៅថ្ងៃបង្កើតកិច្ចសន្យាហើយ(ខ) ត្រូវបង់ប្រាក់ថ្លៃលក់ទិញ៤ខែក្រោយថ្ងៃបង្កើតកិច្ចសន្យា គឺនៅថ្ងៃទី០១ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៤។ ប៉ុន្តែ(ខ)មិនបានបង់ប្រាក់តាមកាលកំណត់នោះទេដូចនេះនៅថ្ងៃទី០១ខែកក្កដាឆ្នាំ២០១៥ (ក) បានដាក់ពាក្យបណ្ដឹងទៅតុលាការ ដែលជាហេតុនាំអោយមានការផ្អាកអាជ្ញាយុកាល ហើយនៅថ្ងៃទី០១ខែមករាឆ្នាំ២០១៦តុលាការបានចេញសាលក្រមបង្គាប់ឲ្យបង់ប្រាក់ចូលជាស្ថាពរ។ ដូចនេះអាជ្ញាយុកាលត្រូវចាប់ផ្ដើមគិតជាថ្មីបន្ទាប់ពីថ្ងៃដែលសាលក្រមចូលជាស្ថាពរ គឺថ្ងៃទី០២ខែមករា ឆ្នាំ២០១៦ រហូតដល់ថ្ងៃទី០១ខែមករាឆ្នាំ២០២១។

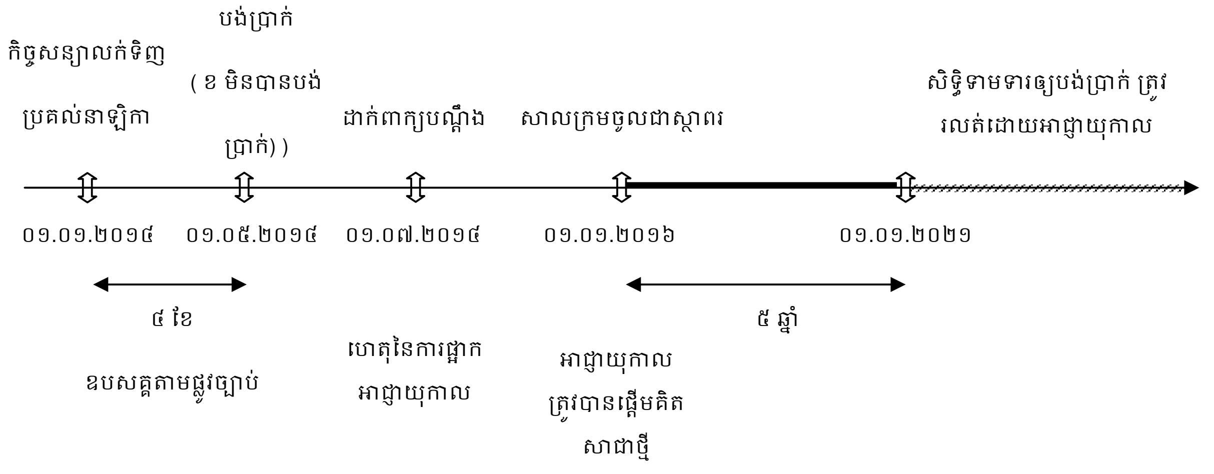

- សកម្មភាពអនុវត្តដោយបង្ខំឬសកម្មភាពចាត់ចែងរក្សាការពារ។ សកម្មភាពអនុវត្តដោយបង្ខំ សំដៅលើសកម្មភាពដែលមានគោលដៅ ដើម្បីរឹបអូសការអនុវត្តនូវសិទ្ធិទាមទារអោយប្រគល់វត្ថុជាដើម និងការអនុវត្តសិទ្ធិប្រាតិភោគ។ រីឯសកម្មភាពចាត់ចែងរក្សាការពារគឺសំដៅទៅលើការរឹបអូស ឬការចាត់ចែងជាបណ្ដោះអាសន្ន។ សកម្មភាពទាំងពីរនេះបានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់លាស់នូវការអះអាងសិទ្ធិពីសំណាក់ម្ចាស់បំណុល ទើបក្រមរដ្ឋប្បវេណីចាត់ទុកថាសកម្មភាពទាំងពីរនេះជាហេតុនាំអោយផ្អាកអាជ្ញាយុកាល ។ អាជ្ញាយុកាលត្រូវផ្អាក នៅពេលដែលដាក់ពាក្យសុំអនុវត្តដោយបង្ខំ ឬដាក់ពាក្យសុំចាត់ចែងរក្សាការពារ។

ការផ្អាកនឹងមានអានុភាព នៅពេលដែលពាក្យសុំឲ្យអនុវត្តដោយបង្ខំ ត្រូវបានដាក់ទៅតុលាការ (មាត្រា៣៣៥ និង មាត្រា៨៧ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។ អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលនឹងចាប់ផ្ដើមគិតសាជាថ្មី នៅពេលដែលលែងមានមូលហេតុនៃការផ្អាក (មាត្រា៤៩៤)។ ដូច្នេះ ការផ្អាកនឹងបន្តអានុភាព ដរាបណាការចុះបញ្ជីអំពីការរឹបអូសនៅមានអត្ថិភាព។

ចំពោះការចាត់ចែងរក្សាការពារ ការផ្អាកនឹងមានអានុភាព នៅពេលដែលពាក្យសុំនៃការចាត់ចែងរក្សាការពារ ត្រូវបានដាក់ទៅតុលាការ (មាត្រា៥៣៩ និង៨៧ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។ អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលនឹងចាប់ផ្ដើមគិតសាជាថ្មី នៅពេលដែលមូលហេតុនៃការផ្អាកលែងមាន (មាត្រា៤៩៤)។ ដូច្នេះអានុភាពនៃការផ្អាកនៅតែមាន ដរាបណាការចុះបញ្ជីនៃការរឹបអូសជាបណ្ដោះអាសន្ននៅមានអត្ថិភាព។

ឧទាហរណ៍៖ (ក) បានបង្កើតកិច្ចសន្យាខ្ចីបរិភោគជាមួយ (ខ) ហើយ (ខ) បានបង្កើតហ៊ីប៉ូតែកដើម្បីធានាសិទ្ធិលើបំណុលនេះនៅថ្ងៃទី០១ខែមករាឆ្នាំ២០១៤ដោយកំណត់រយៈពេលសង២ឆ្នាំគឺថ្ងៃទី០១ខែមករាឆ្នាំ២០១៦។ ហ៊ីប៉ូតែកនេះបានបង្កើតដោយលិខិតយថាភូតនិងបានចុះបញ្ជី។ នៅថ្ងៃទី០១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៨ ក៏បានអនុវត្តហ៊ីប៉ូតែកដូចនេះនៅពេល (ក) អនុវត្តដោយបង្ខំដោយយកលិខិតយថាភូត ដែលជាលិខិតអនុវត្តមុនរយៈពេល៥ឆ្នាំនោះអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលនឹងត្រូវបានផ្អាក។

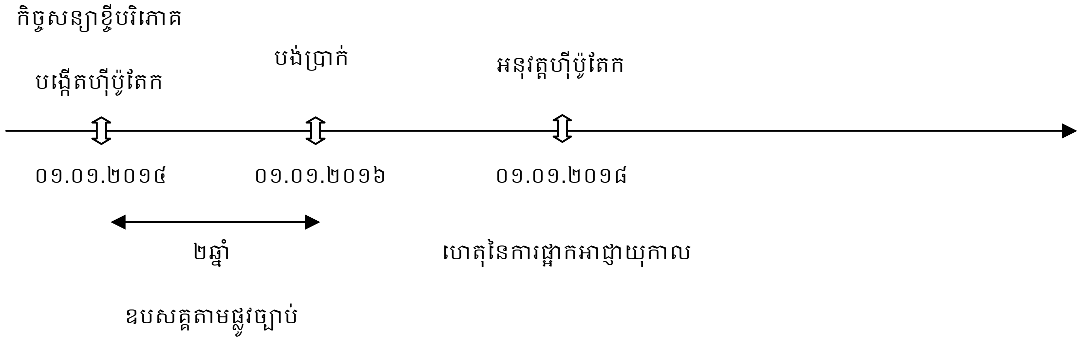

ប៉ុន្តែក្នុងករណីបណ្តឹងត្រូវបានលើកចោល ឬត្រូវបានដកវិញ នោះការដាក់ពាក្យបណ្តឹងដែលបានធ្វើកន្លងមក ពុំមានអានុភាពផ្អាកអាជ្ញាយុកាលនោះទេ។ តាមរយៈស្មារតីមាត្រា៤៩១ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី ការលើកបណ្តឹងចោល គឺសំដៅលើការលើកបណ្តឹងចោល ដោយសារមូលហេតុនីតិវិធី និងការច្រានបណ្តឹងចោលដោយមូលហេតុសារធាតុផងដែរ។

ឧទាហរណ៍នៃមាត្រា៤៩១មានដូចជា ប្រសិនបើដើមចោទមិនបានបង់ជាមុននូវសោហ៊ុយសម្រាប់ធ្វើការកោះហៅ (មាត្រា៨២ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី) ឬតុលាការបានលើកបណ្តឹងដែលមិនបានបំពេញល័ក្ខខ័ណ្ឌនៃមាត្រា៧៥ កថាខណ្ឌទី២ និងបញ្ជូនពាក្យបណ្តឹងមិនត្រឹមត្រូវទៅចុងចម្លើយ បន្ទាប់មកតុលាការបានចេញដីកាសម្រេចលើកបណ្តឹងចោល ដោយមិនឆ្លងកាត់ការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ (មាត្រា៨១ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី) ឬសាលក្រមច្រានចោលការទាមទារនៅក្រោយការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ ក្នុងករណីទាំងនេះ ការផ្អាកមិនមានអានុភាពទេ។ ជាងនេះទៅទៀត នៅក្នុងករណីនៃការដកបណ្តឹង (មាត្រា២១៧ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី) ការលើកបណ្តឹងចោល (មាត្រា៧៨ កថាខណ្ឌទី២) ឬសាលក្រមច្រានចោលការទាមទារនោះការផ្អាកក៏មិនមានអានុភាពដែរ នៅក្នុងករណីទាំងនេះ ប្រសិនបើពាក្យបណ្តឹងបានបញ្ជូនទៅដល់កូនបំណុល ការបង្គាប់ដែលជាការទាមទារនឹងមានអានុភាព (មាត្រា ៤៩៥ កថាខណ្ឌទី២)។

ឧទាហរណ៍នៃមាត្រា៤៩២ មានដូចជាក្នុងករណីដែលការចាត់ចែងអនុវត្តដោយបង្ខំ ឬការរក្សាការពារ ត្រូវបានលុបចោលតាមពាក្យសុំរបស់ភាគី ឬដោយសារខ្វះល័ក្ខខ័ណ្ឌតាមផ្លូវច្បាប់ គឺត្រូវចាត់ទុកថា មិនមានការផ្អាកអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលឡើយ។ ឧទាហរណ៍ នៅក្រោយការរឹបអូសជាបណ្តោះអាសន្ន ម្ចាស់បំណុលមិនបានដាក់ពាក្យបណ្តឹងអង្គសេចក្តី ហើយការចុះបញ្ជីនៃការរឹបអូសជាបណ្តោះអាសន្ននៅមានអត្ថិភាពក្នុងរយៈពេលវែង ដូច្នេះ កូនបំណុលដាក់ពាក្យសុំឲ្យលុបចោលដីកាសម្រេចចាត់ចែងរក្សាការពារ ដោយមូលហេតុមិនបានដាក់ពាក្យបណ្តឹងអង្គសេចក្តី (មាត្រា៥៥៧ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី។ ប្រសិនបើម្ចាស់បំណុលមិនបានដាក់ពាក្យបណ្តឹងអង្គសេចក្តីក្នុងអំឡុងពេល ដែលកំណត់ដោយតុលាការ នោះដីកាសម្រេចចាត់ចែងរក្សាការពារ ត្រូវបានលុបចោល ហើយការចុះបញ្ជីអំពីការរឹបអូសជាបណ្តោះអាសន្នក៏ត្រូវបានលុបចោលដែរ (មាត្រា៥៦៤ និងមាត្រា៣៧០ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី) ហើយការផ្អាកក៏ត្រូវបានចាត់ទុកថាមិនបានកើតឡើងដែរ (មាត្រា៤៩២)។

រក្សាសិទ្ធិគ្រប់បែបយ៉ាង ©

<u>ឧទាហរណ៍</u>៖ (ក) បានបង្កើតកិច្ចសន្យាលក់ទិញនាឡិកាបុរាណជាមួយ (ខ)នៅថ្ងៃទី០១ខែមករា ឆ្នាំ២០១៤។ នៅក្នុងកិច្ចសន្យា (ក) និង (ខ) បានព្រមព្រៀងគ្នាថា (ក) ត្រូវប្រគល់នាឡិកាបុរាណទៅឲ្យ(ខ) នៅថ្ងៃបង្កើតកិច្ចសន្យាហើយ(ខ) ត្រូវបង់ប្រាក់ថ្លៃលក់ទិញ៤ខែក្រោយថ្ងៃបង្កើតកិច្ចសន្យាគឺនៅថ្ងៃទី០១ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៤។ ប៉ុន្តែ (ខ) ពុំបានបង់ថ្លៃលក់ទិញអោយ (ក) តាមកាលកំណត់នោះទេ។ នៅថ្ងៃទី០១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៧ (ក) បានដាក់ពាក្យសុំរឹបអូសជាបណ្តោះអាសន្នលើទ្រព្យរបស់(ខ) ដែលជាហេតុនាំអោយអាជ្ញាយុកាលត្រូវបានផ្អាក។ ក្រោយមក នៅថ្ងៃទី០១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៧ (ក) ក៏បានដកពាក្យសុំរឹបអូសជាបណ្តោះអាសន្ននោះវិញ ដូចនេះអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់លើបំណុលមិនត្រូវបានផ្អាកនោះទេដូចនេះ អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល ត្រូវគិតចាប់ពីថ្ងៃទី០២ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៤ មកវិញ រហូតដល់ថ្ងៃទី០១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៩។

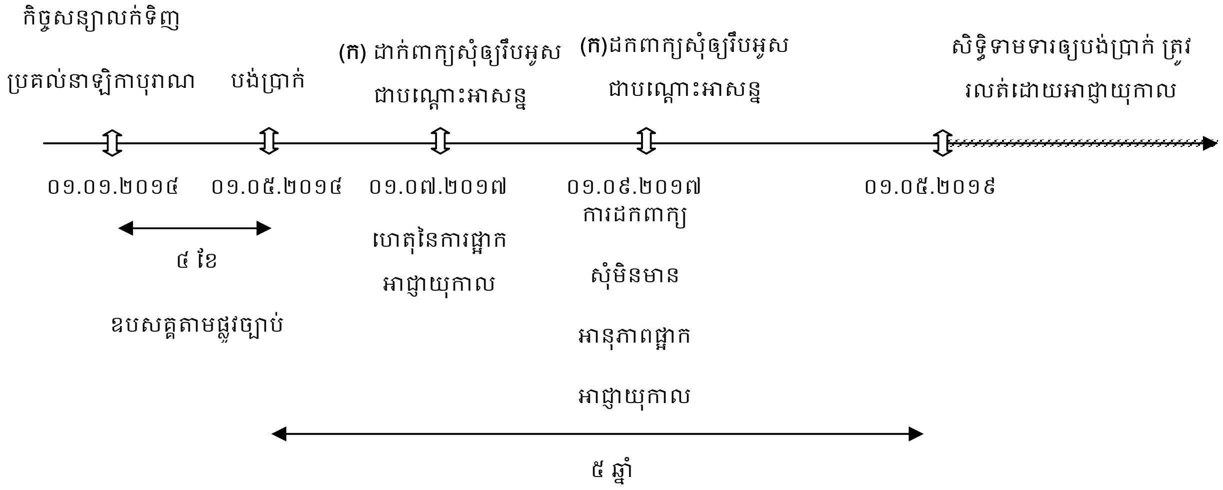

- ការទទួលស្គាល់កាតព្វកិច្ចដោយការសងមួយផ្នែកការបង់ការប្រាក់ការដាក់ប្រាតិភោគ ឬវិធីផ្សេងៗ (មាត្រា៤៨៩) ៖

នៅពេលដែលកូនបំណុលបានទទួលស្គាល់អត្ថិភាពនៃកាតព្វកិច្ច ដោយបានធ្វើសកម្មភាពផ្សេងៗ នាំអោយម្ចាស់បំណុលមានជំនឿជឿជាក់ទៅលើកូនបំណុល ហើយមិនបានធ្វើការអនុវត្តសិទ្ធិរបស់ខ្លួន នោះជាការមិនសមរម្យឡើយដែលអនុញ្ញាតអោយអាជ្ញាយុកាលមានដំណើរការហេតុដូច្នេះហើយទើបក្រមរដ្ឋប្បវេណីបានកំណត់នូវសកម្មភាពផ្សេងៗរបស់កូនបំណុល ដែលចាត់ទុកថាជាការទទួលស្គាល់កាតព្វកិច្ចដោយការសងមួយផ្នែកការបង់ការប្រាក់ ឬការដាក់ប្រាតិភោគ ជាដើម។

ចំពោះការទទួលស្គាល់អត្ថិភាពនៃកាតព្វកិច្ចរបស់កូនបំណុល ការផ្អាកនឹងមានអានុភាព នៅពេលដែលការទទួលស្គាល់បានដល់ម្ចាស់បំណុល។ អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលនឹងចាប់ផ្តើមគិតសារជាថ្មី នៅពេលការទទួលស្គាល់មានអានុភាព។ "ការទទួលស្គាល់អត្ថិភាពនៃសិទ្ធិលើបំណុលតាមរយៈ

មធ្យោបាយផ្សេងៗទៀត” រាប់បញ្ចូលទាំងការអង្វររបស់កូនបំណុលសុំឲ្យម្ចាស់បំណុលពន្យាពេលសង / ការត្រួតពិនិត្យសមតុល្យនៃទឹកប្រាក់បន្ថែម ការដាក់ប្រាក់បញ្ញើបន្ថែម ឬការដកប្រាក់ចេញពីគណនេយ្យធនាគារ (ទាក់ទងនឹងសិទ្ធិលើបំណុលនៃគណនេយ្យធនាគារ)។

<u>ឧទាហរណ៍</u>៖(ក) បានបង្កើតកិច្ចសន្យាលក់ទិញនាឡិកាបុរាណជាមួយ (ខ) នៅថ្ងៃទី០១ខែមករាឆ្នាំ២០១៤។នៅក្នុងកិច្ចសន្យា (ក) និង (ខ) បានព្រមព្រៀងគ្នាថា (ក)ត្រូវប្រគល់នាឡិកាបុរាណទៅឲ្យ(ខ) នៅថ្ងៃបង្កើតកិច្ចសន្យាហើយ(ខ) ត្រូវបង់ប្រាក់ថ្លៃលក់ទិញ៤ខែក្រោយថ្ងៃបង្កើតកិច្ចសន្យា គឺនៅថ្ងៃទី០១ខែឧសភាឆ្នាំ២០១៤។ នៅថ្ងៃទី០១ខែតុលាឆ្នាំ២០១៦ (ខ) បានបង់ប្រាក់មួយផ្នែកដែលនេះជាហេតុនៃការផ្អាកអាជ្ញាយុកាលហើយអាជ្ញាយុកាលត្រូវគិតជាថ្មីចាប់ពីថ្ងៃទី០២ ខែតុលាឆ្នាំ២០១៦រហូតដល់ថ្ងៃទី០១ខែតុលាឆ្នាំ២០២១។

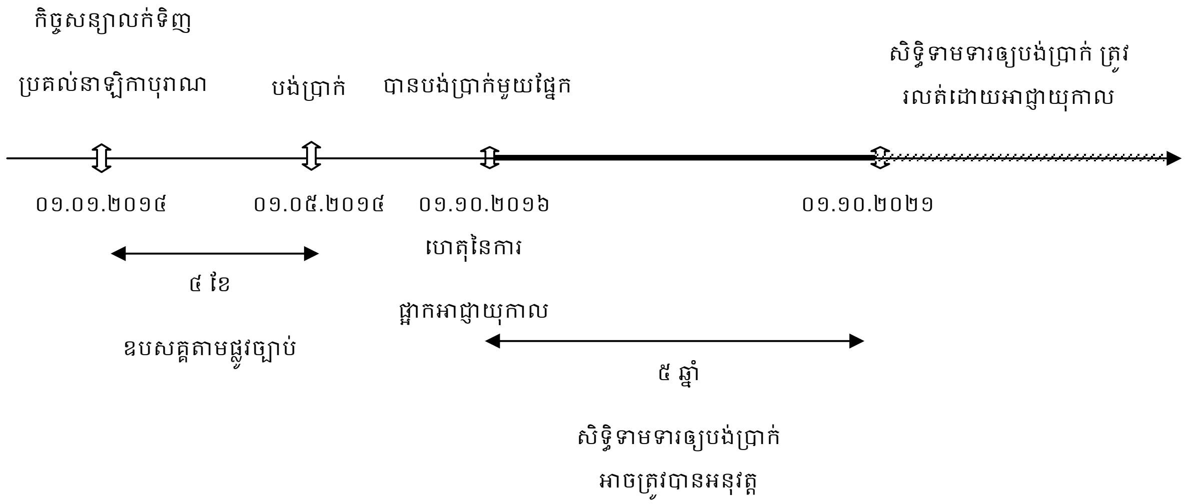

២.២. អានុភាពនៃការផ្អាកអាជ្ញាយុកាល

តាមរយៈមាត្រា៤៩០នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី អានុភាពនៃការផ្អាកអាជ្ញាយុកាលមានពីរករណីគឺ៖

- បើហេតុនៃការផ្អាកអាជ្ញាយុកាលនៃការរលត់សិទ្ធិលើបំណុលកើតឡើងចំពោះកូនបំណុលនោះ បុគ្គលផ្សេងទៀតមិនអាចតវ៉ានឹងការផ្អាកនេះបានដែរ (មាត្រា៤៩០កថាខណ្ឌ១)។

<u>ឧទាហរណ៍</u>៖ ប្រសិនបើម្ចាស់បំណុលបានដាក់ពាក្យបណ្ដឹងចំពោះកូនបំណុលឬកូនបំណុលបានទទួលស្គាល់សិទ្ធិលើបំណុលនោះអាជ្ញាយុកាលនៃកាតព្វកិច្ចចំបង គឺត្រូវបានផ្អាក។ អ្នកធានានៃកាតព្វកិច្ចចំបង តតិយជនដែលបានបង្កើតហ៊ីប៉ូតែកនៃកាតព្វកិច្ចចំបង ឬតតិយជនទទួលបន្តនូវហ៊ីប៉ូតែកនោះមិន

អាចលើកឡើងពីអាជ្ញាយុកាលនៃកាតព្វកិច្ចចំបងបានដែរ។ ក្នុងករណីនេះអាជ្ញាយុកាលនៃសិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានធានាគឺត្រូវបានផ្អាកផងដែរ (មាត្រា៥០៩កថាខណ្ឌទី៤)។

- បើហេតុនៃការផ្អាកអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលកើតឡើងចំពោះភាគីដទៃទៀតក្រៅពីកូនបំណុលនោះការផ្អាកមានអានុភាពតែរវាងម្ចាស់បំណុលនិងភាគីនោះតែប៉ុណ្ណោះ (មាត្រា៥៩០កថាខណ្ឌ២)។ ប៉ុន្តែមានការលើកលែងដូចជាមាត្រា៥៩៣និង ៥០៩វាក្យខណ្ឌទី២។

<u>ឧទាហរណ៍៖</u>ប្រសិនបើម្ចាស់បំណុលបានអនុវត្តហ៊ីប៉ូតែករបស់តតិយជនដែលបង្កើតហ៊ីប៉ូតែកនោះអាជ្ញាយុកាលនៃកាតព្វកិច្ចចំបងនឹងត្រូវបានផ្អាក។ ប៉ុន្តែប្រសិនបើកូនបំណុលត្រូវបានជូនដំណឹងពីការអនុវត្តហ៊ីប៉ូតែកនោះកាតព្វកិច្ចចំបងនឹងត្រូវបានផ្អាកផងដែរ (មាត្រា៥៩៣វាក្យខណ្ឌទី២)។ ការជូនដំណឹងនេះអាចធ្វើបានដោយម្ចាស់បំណុលឬតុលាការអនុវត្ត (មាត្រា៥១៩កថាខណ្ឌទី២)។

<u>ឧទាហរណ៍៖</u> ក្នុងករណីដែលម្ចាស់បំណុលបានដាក់ពាក្យបណ្ដឹងចំពោះអ្នកធានាដើម្បីដាស់តឿនឲ្យសងសិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានធានាឬអ្នកធានាបានទទួលស្គាល់សិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានធានានោះអាជ្ញាយុកាលនៃកាតព្វកិច្ចចំបងនឹងមិនត្រូវបានផ្អាកទេ។ ប៉ុន្តែប្រសិនបើអ្នកធានាជាអ្នកធានាដែលបានទទួលអាណត្តិពីកូនបំណុលដែលមានកាតព្វកិច្ចចម្បងនោះអាជ្ញាយុកាលនៃកាតព្វកិច្ចចម្បងនឹងត្រូវបានផ្អាកផងដែរ (មាត្រា៥០៩វាក្យខណ្ឌទី២)។

៣- ការបង្អង់អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល

៣.១. គោលគំនិត

ការបង្អង់គឺជាការបញ្ឈប់ដំណើរការនៃអាជ្ញាយុកាលតែនៅក្នុងអំឡុងពេលដែលត្រូវបង្អង់នោះតែប៉ុណ្ណោះ។ ការបង្អង់អាជ្ញាយុកាលគឺគ្រាន់តែជាការធ្វើកុំឲ្យអាជ្ញាយុកាលបានសំរេចតែប៉ុណ្ណោះមានន័យថាគ្រាន់តែជាការបញ្ឈប់នូវដំណើរការនៃអាជ្ញាយុកាលនៅដំណាក់កាលចុងក្រោយដែលជាពេលបញ្ចប់នៃអំឡុងពេលអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល (មាត្រា៥៩៥-៥៩៨)។

៣.២. មូលហេតុនៃការបង្អង់អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល

មូលហេតុនៃការបង្អង់អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលរួមមាន៖

- ការដាស់តឿន (មាត្រា៥៩៥-២)។

-អនីតិជនឬជនស្ថិតនៅក្រោមអាណាព្យាបាលទូទៅ (មាត្រា៥៩៦)

- សហព័ទ្ធ (មាត្រា៥៩៧)

- មហន្តរាយធម្មជាតិ (មាត្រា៩៩៨)

➢ ការដាស់តឿន

តាមរយៈមាត្រា ៩៩៥ (កថាខណ្ឌ២) នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី បានចែងថា ៖ ក្នុងករណីអ្នកមានសិទ្ធិបានដាស់តឿននៅពេលណាមួយក្នុងអំឡុងពេល០៦ខែ មុនផុតអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល នោះអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលនឹងមិនត្រូវបានសម្រេចចំពោះអ្នកនោះក្នុងអំឡុងពេល០៦ខែ បន្ទាប់ពីការដាស់តឿនឡើយ ទោះបីជាការលើកចោល ឬការដកពាក្យបណ្តឹងនោះ ស្ថិតក្នុងអំឡុងពេលដែលអាជ្ញាយុកាលត្រូវបានសំរេចក៏ដោយ ក៏ទទួលបានការបង្អង់ចំនួន ០៦ខែ ទៀតផងដែរ។

ឧទាហរណ៍នៃមាត្រា៩៩៥ (កថាខណ្ឌ៣) ប្រសិនបើកូនបំណុលដាក់ពាក្យប្តឹង ដើម្បីបញ្ជាក់អំពីនត្ថិភាពនៃសិទ្ធិលើបំណុល បើម្ចាស់បំណុលបានអះអាងអំពីសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ហើយការអះអាងនោះនឹងត្រូវចាត់ទុកថាជាការដាស់តឿន នោះអាជ្ញាយុកាលអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលនឹងមិនត្រូវបានសម្រេចចំពោះអ្នកនោះក្នុងអំឡុងពេល០៦ខែ បន្ទាប់ពីសាលក្រម ឬសាលដីកានៃបណ្តឹងនោះចូលជាស្ថាពរ។

ការដាស់តឿនគឺជាហេតុមួយនៃការបង្អង់ការសម្រេចអាជ្ញាយុកាលតែការដាស់តឿននេះគឺធ្វើបានតែម្តងតែប៉ុណ្ណោះ ទោះបីជាអ្នកមានសិទ្ធិដាស់តឿនម្តងទៀតក៏ដោយ ក៏មិនអាចពន្យឺតការសម្រេចអាជ្ញាយុកាលនៃការរលត់សិទ្ធិដោយការដាស់តឿនម្តងទៀតនោះដែរ។

ម្យ៉ាងវិញទៀតត្រូវចាត់ទុកជាការដាស់តឿនតាមផ្លូវតុលាការចាប់ពីពេលដែលបណ្តឹងត្រូវបានបញ្ជូនទៅភាគីម្ខាងទៀត រហូតដល់ពេលដែលបណ្តឹងត្រូវបានលើកចោល ឬដកវិញនោះ ដូចនេះ អាជ្ញាយុកាលមិនត្រូវបានសម្រេចឡើយ ក្នុងអំឡុងពេល០៦ខែ បន្ទាប់ពីការលើកបណ្តឹងចោល ឬការដកពាក្យបណ្តឹង។

ឧទាហរណ៍៖(ក) បានបង្កើតកិច្ចសន្យាលក់ទិញនាឡិកាបុរាណជាមួយ (ខ) នៅថ្ងៃទី០១ខែមករាឆ្នាំ២០១៤។នៅក្នុងកិច្ចសន្យា (ក) និង (ខ) បានព្រមព្រៀងគ្នាថា (ក) ត្រូវប្រគល់នាឡិកាបុរាណទៅឲ្យ (ខ) នៅថ្ងៃបង្កើតកិច្ចសន្យា ហើយ(ខ) ត្រូវបង់ប្រាក់ថ្លៃលក់ទិញ៤ខែក្រោយថ្ងៃបង្កើតកិច្ចសន្យា គឺនៅថ្ងៃទី០១ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៤។ ប៉ុន្តែ (ខ) ពុំបានបង់ថ្លៃលក់ទិញអោយ (ក) តាមកាលកំណត់នោះទេ។ នៅថ្ងៃទី០១ខែមករា ឆ្នាំ២០១៩ (ក) បានដាស់តឿនអោយ(ខ) សងប្រាក់មកខ្លួន ដូចនេះ អាជ្ញាយុកាលត្រូវបានបង្អង់ចាប់ពីថ្ងៃទី០២ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៩ រហូតដល់ថ្ងៃទី០១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩ ។

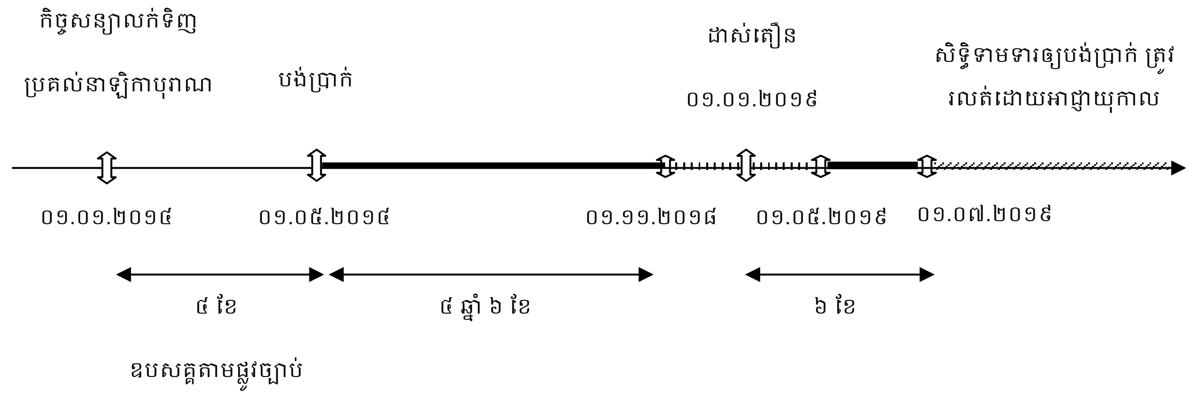

- **អនីតិជនឬជនស្ថិតនៅក្រោមអាណាព្យាបាលទូទៅ**

ការបង្អង់អាជ្ញាយុកាលក្នុងករណីអនីតិជនឬជននៅក្រោមអាណាព្យាបាលទូទៅគឺធ្វើឡើងដើម្បីការពារផលប្រយោជន៍របស់អនីតិជននិងជននៅក្រោមអាណាព្យាបាលទូទៅពីការដែលអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលត្រូវបានសំរេចដោយសារតែជនទាំងនោះពុំបានចាត់វិធានការឲ្យផ្អាកអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលបានដោយសារខ្លួនជាអនីតិជនឬជននៅក្រោមអាណាព្យាបាលទូទៅគ្មានអ្នកតំណាងដែលច្បាប់កំណត់នៅអំឡុងពេល ០៦ខែមុនពេលផុតអំឡុងពេលនៃអាជ្ញាយុកាលដូចនេះអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលនឹងមិនត្រូវបានសម្រេចក្នុងអំឡុងពេល០៦ខែក្រោយពីជននោះក្លាយជាសមត្ថជនឬមានអ្នកតំណាងដែលច្បាប់កំណត់ (មាត្រា៤៩៦នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី)។

<u>ឧទាហរណ៍</u>៖ (ក) ជាអនីតិជនអាយុ១៥ឆ្នាំ ហើយត្រូវឪពុកម្តាយស្លាប់ចោលដោយគ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍។ ពេលឪពុកម្តាយរបស់(ក)នៅរស់ (ខ) បានជំពាក់បំណុលឪពុកម្តាយរបស់ (ក) ចំនួន១០០០០$ ដូចនេះសិទ្ធិលើបំណុលនេះត្រូវបន្តទៅ(ក) ដែលជាកូនរបស់គាត់។ ចំពោះករណីនេះ ប្រសិនបើ (ក)ពុំបានដឹងអំពីអាជ្ញាយុកាលនៃសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ខ្លួនដែលមានបន្តពីឪពុកម្តាយរបស់ខ្លួន ហើយក៏គ្មានអ្នកតំណាងដែលច្បាប់កំណត់ក្នុងអំឡុងពេល០៦ខែ មុនអំឡុងពេលផុតអាជ្ញាយុកាល នោះអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលមិនត្រូវបានសម្រេចឡើយ បន្ទាប់ពី(ក)បានក្លាយជាសមត្ថជនឬមានអ្នកតំណាងដែលច្បាប់កំណត់។

រក្សាសិទ្ធិគ្រប់បែបយ៉ាង ©

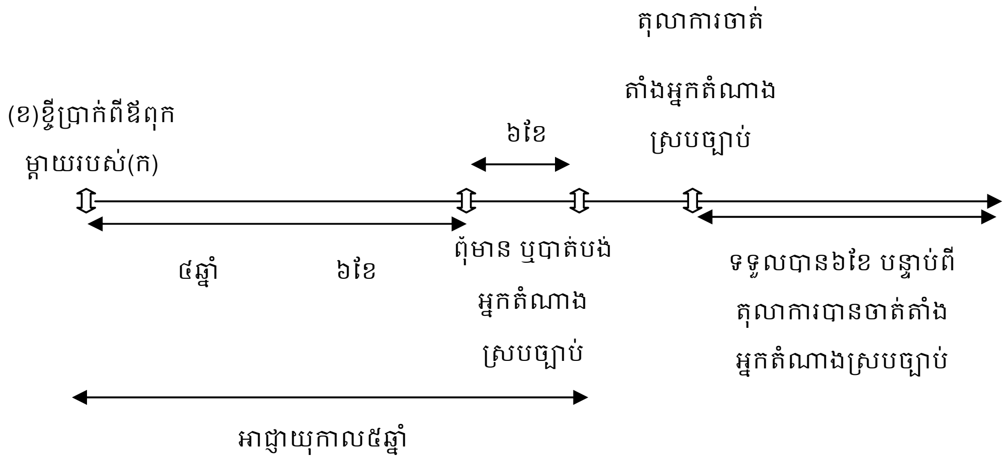

➢ **សហព័ទ្ធ**

ការចាត់វិធានការផ្អាកអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលរវាងប្ដីនិងប្រពន្ធគឺជាការពិបាកមួយ ទើបច្បាប់បានកំណត់ទុកពេលវេលាមួយសមស្របក្រោយពីមានការរំលាយអាពាហ៍ពិពាហ៍ដើម្បីបង្អង់ការសម្រេចអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល។ ចំពោះសិទ្ធិដែលសហព័ទ្ធម្ខាងមានលើសហព័ទ្ធម្ខាងទៀតអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលមិនត្រូវបានសម្រេចក្នុងអំឡុងពេល ៦ ខែក្រោយពីការរំលាយអាពាហ៍ពិពាហ៍ឡើយ (មាត្រា៤៩៧ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី)។

<u>ឧទាហរណ៍</u> ៖ លោក(ក) និងអ្នកស្រី (ខ) ជាប្ដីប្រពន្ធនឹងគ្នា។ នៅថ្ងៃទី០១ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៤ លោក (ក) បានខ្ចីប្រាក់ពីអ្នកស្រី (ខ) ចំនួន១០០០០$ យកទៅវិនិយោគ ដោយសន្យាថាសងវិញនៅថ្ងៃទី០១ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៥។ អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល៥ឆ្នាំ គឺនៅថ្ងៃទី០១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១០ ហើយនៅថ្ងៃទី០១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៣ អ្នកទាំងពីរបានលែងលះគ្នា ហើយសាលក្រមលែងលះបានចូលជាស្ថាពរនៅថ្ងៃទី០១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៤។ ក្នុងករណីនេះ អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលមិនត្រូវបានសម្រេចក្នុងអំឡុងពេល០៦ខែ ក្រោយពីសាលក្រមលែងលះចូលជាស្ថាពរ។

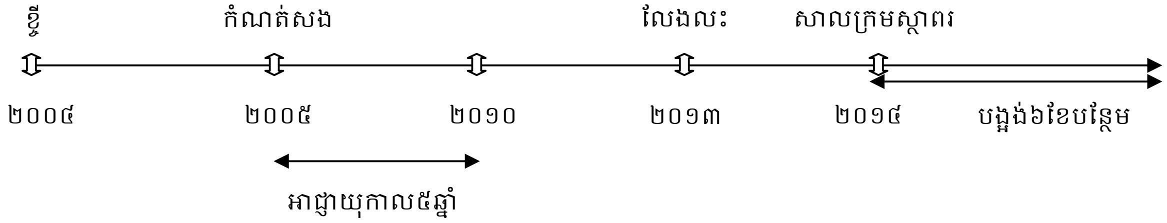

➢ មហន្តរាយធម្មជាតិ

ការបង្អង់ការសម្រេចអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលដោយសារមហន្តរាយធម្មជាតិគឺសំដៅលើករណីអ្នកមានសិទ្ធិមិនអាចចាត់វិធានការឲ្យផ្អាកអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលដោយសារការជួបប្រទះនូវគ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិដូចជាខ្យល់ព្យុះ រញ្ជួយផែនដី ទឹកជំនន់ និងករណីប្រធានសក្តិផ្សេងៗជាដើម នៅពេលណាមួយក្នុងរយៈពេល០៦ខែ មុនពេលផុតអំឡុងពេលនៃអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល នោះអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល មិនត្រូវបានសម្រេចក្នុងអំឡុងពេល ០៦ខែ បន្ទាប់ពីប្រធានសក្តិនោះបានកន្លងផុតឡើយ(មាត្រា៤៩៨ នៃក្រមរដ្ឋប្បវេណី)។

<u>ឧទាហរណ៍</u>៖ (ក) បានបង្កើតកិច្ចសន្យាលក់ទិញនាឡិកាបុរាណជាមួយ (ខ) នៅថ្ងៃទី០១ខែមករា ឆ្នាំ២០១៤។ នៅក្នុងកិច្ចសន្យា (ក) និង (ខ) បានព្រមព្រៀងគ្នាថា (ក) ត្រូវប្រគល់នាឡិកាបុរាណទៅឲ្យ (ខ) នៅថ្ងៃបង្កើតកិច្ចសន្យាហើយ(ខ) ត្រូវបង់ប្រាក់ថ្លៃលក់ទិញ៤ខែក្រោយថ្ងៃបង្កើតកិច្ចសន្យាគឺនៅថ្ងៃទី០១ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៤។ ប៉ុន្តែ (ខ) ពុំបានបង់ថ្លៃលក់ទិញ អោយ(ក) តាមកាលកំណត់នោះទេ។ នៅថ្ងៃទី២៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៩ មុនថ្ងៃអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលរលត់ ក៏ស្រាប់តែមានទឹកជំនន់កើតឡើង ជាហេតុធ្វើអោយ(ក) មិនអាចអនុវត្តសិទ្ធិរបស់ខ្លួនបានទាន់ពេលវេលា ហើយនៅថ្ងៃទី២០ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៩ ទឹកជំនន់បានស្រកវិញ ដូចនេះអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលត្រូវបានបង្អង់ចំនួន ០៦ខែ បន្ទាប់ពីថ្ងៃទឹកជំនន់ត្រូវបានស្រក គឺចាប់ពីថ្ងៃទី២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៩ រហូតដល់ថ្ងៃទី២០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៩ ។

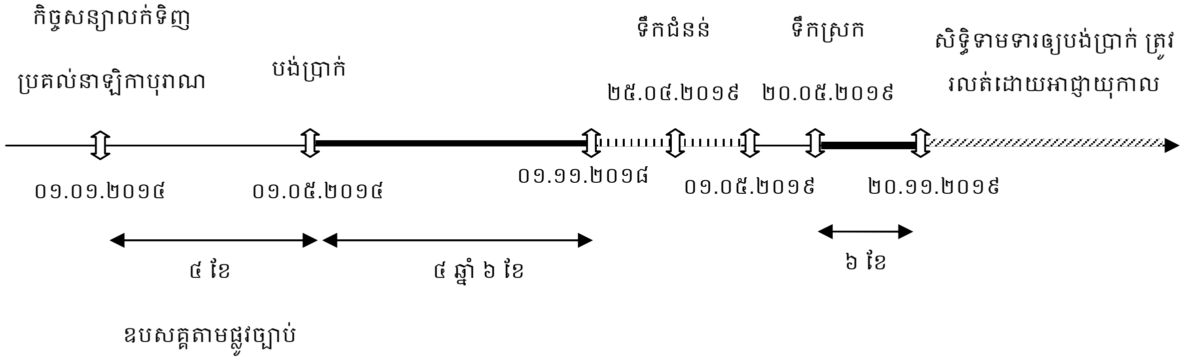

៤- ការបោះបង់អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល

ផលប្រយោជន៍នៃអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល មិនអាចបោះបង់ចោលជាមុនបានទេ តែអ្នកមានផលប្រយោជន៍ ពីអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល អាចបោះបង់ចោលផលប្រយោជន៍នោះបាន តែចំពោះផលប្រយោជន៍នៃអាជ្ញាយុកាល នៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល ដែលបានសំរេចហើយតែប៉ុណ្ណោះ (មាត្រា៤៨៧) មានន័យថាការសន្យាពិសេសរបស់កូនបំណុលក្នុងការបោះបង់ចោលនូវផលប្រយោជន៍នៃអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលជាមុននឹងមិនមានអានុភាពនោះទេ។

៥- អានុភាពនៃអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល

អានុភាពនៃអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល មានអានុភាពប្រតិសកម្មចាប់តាំងពីថ្ងៃចាប់ផ្តើមគិតអាជ្ញាយុកាល (មាត្រា ៤៨៥)។

៥.១.អានុភាពដាច់ខាតនៃអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល

នៅពេលដែលកូនបំណុលមានស្ថានភាពអាចរួចផុតពីកាតព្វកិច្ចដោយផ្ទាល់តាមរយៈអាជ្ញាយុកាល បានលើកឡើងនូវអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលត្រូវមានអានុភាពដាច់ខាតចំពោះបុគ្គលទាំងអស់ (មាត្រា៤៨៦ កថាខណ្ឌទី៣ វាក្យខណ្ឌទី១)។

<u>ឧទាហរណ៍</u>៖ (ក) បានបង្កើតកិច្ចសន្យាលក់ទិញរថយន្តជាមួយ(ខ) នៅថ្ងៃទី០១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៤ ហើយក៏បានប្រគល់រថយន្តអោយ(ខ) នៅថ្ងៃដដែល។ ប៉ុន្តែ (ខ) មិនទាន់មានប្រាក់ដើម្បីបង់ថ្លៃទិញរថយន្ត ដូចនេះ (ក) និង (ខ) ក៏បានព្រមព្រៀងគ្នាដោយ (ខ) នឹងបង់ប្រាក់ថ្លៃទិញរថយន្តនោះនៅ០៦ខែក្រោយ ហើយ (គ) ជាអ្នកធានា ។ ក្នុងករណីដែលកូនបំណុល (ខ) លើកឡើងនូវអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលនោះកាតព្វកិច្ចរបស់(ខ)ក៏ត្រូវរលត់ទន្ទឹមនឹងនោះសិទ្ធិប្រាតិភោគក៏ត្រូវរលត់ដោយស្វ័យប្រវត្តិដែរ។ ដូចនេះ (ក) មិនអាចទាមទារអោយអ្នកធានា (គ) សងបំណុលមកខ្លួនដែរ (មាត្រា៩០៤ កថាខណ្ឌទី៣)។

៥.២.អានុភាពមិនដាច់ខាតនៃអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល

នៅពេលដែលមានសិទ្ធិលើកឡើងក្រៅពីកូនបំណុលបានលើកឡើងនូវអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល អានុភាពនៃអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិមានត្រឹមអានុភាពមិនដាច់ខាតប៉ុណ្ណោះ ក្នុងន័យនេះ គឺដើម្បីគោរពឆន្ទៈរបស់កូនបំណុល ស្តីពីចំណុចថាតើត្រូវទទួលផលប្រយោជន៍នៃអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិ ឬយ៉ាងណា (មាត្រា៤៨៦ កថាខណ្ឌទី៣ វាក្យខណ្ឌទី២)។

<u>ឧទាហរណ៍</u>៖ (ក) បានបង្កើតកិច្ចសន្យាលក់ទិញរថយន្តជាមួយ(ខ) នៅថ្ងៃទី០១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៤ ហើយក៏បានប្រគល់រថយន្តអោយ(ខ) នៅថ្ងៃដដែល។ ប៉ុន្តែ (ខ) មិនទាន់មានប្រាក់ដើម្បីបង់ថ្លៃទិញរថយន្ត

ដូចនេះ (ក) និង (ខ) ក៏បានព្រមព្រៀងគ្នាដោយ (ខ) នឹងបង់ប្រាក់ថ្លៃទិញរថយន្តនោះនៅ០៦ខែក្រោយហើយ (គ) ជាអ្នកធានា។ ក្នុងករណីដែលអ្នកធានា(គ) បានលើកឡើងនូវអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលដែលត្រូវបានធានា ក្នុងទំនាក់ទំនងរវាងអ្នកធានា(គ) និងម្ចាស់បំណុល(ក) នោះសិទ្ធិលើបំណុលត្រូវរលត់ អ្នកធានា(គ) ត្រូវរួចផុតពីកាតព្វកិច្ចធានា (មាត្រា៩០៤ កថាខណ្ឌទី៣)។ ប៉ុន្តែថាតើសិទ្ធិលើបំណុលត្រូវរំលត់ក្នុងទំនាក់ទំនងជាមួយកូនបំណុល ឬយ៉ាងណានោះ ត្រូវអាស្រ័យលើការជ្រើសរើសរបស់កូនបំណុល ពោលគឺដរាបណាកូនបំណុលមិនលើកឡើងទេ សិទ្ធិលើបំណុលមិនត្រូវបានរលត់ឡើយ (មាត្រា៤៨៦ កថាខណ្ឌ២ និងកថាខណ្ឌ៣ វាក្យខណ្ឌទី២ និងមាត្រា៩០៥ កថាខណ្ឌទី១)។

សន្និដ្ឋាន

ជារួម យើងឃើញថាអាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុលជាបញ្ញត្តិមួយក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណីដែលផ្តល់ការសង្គ្រោះដល់កូនបំណុល ក្នុងករណីដែលម្ចាស់បំណុលធ្វេសប្រហែសមិនអើពើដល់សិទ្ធិលើបំណុលដែលខ្លួនមានហួសពីរយៈពេលដែលកំណត់ដោយច្បាប់។

យ៉ាងណាមិញ តាមគោលការណ៍ស្វ័យភាពនៃបុគ្គលឯកជនក្នុងទំនាក់ទំនងរដ្ឋប្បវេណី និងគោលការណ៍នៃការជម្រះក្តីដោយការទាញហេតុផលដោយផ្ទាល់មាត់ កូនបំណុល ដើម្បីទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីគោលការណ៍អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល ចាំបាច់ត្រូវលើកឡើងអំពីគោលការណ៍នេះដោយផ្ទាល់នៅចំពោះមុខតុលាការវិនិច្ឆ័យ បើមិនដូច្នោះទេកូនបំណុលចាត់ទុកថាបានបោះបង់សិទ្ធិរបស់ខ្លួន។ ហេតុដូច្នេះភាពសកម្មនៃម្ចាស់បំណុលនិងកូនបំណុលនៃកាតព្វកិច្ចជាធាតុសំខាន់នៃគោលការណ៍អាជ្ញាយុកាលនៃការរំលត់សិទ្ធិលើបំណុល។